

***Statenstuk* 944**

Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2003

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Cultuur en Welzijn op
29 mei 2002

B-stuk

Behandeld door mevrouw J.R.M. Tolsma, telefoonnummer (0592) 365236
Portefeuillehouder: mevrouw M.W. Brink-Massier en mevrouw
G. de Vries-Leggedoor

Inleiding

In december 2000 is de beleidsnota Schaduwen vooruit vastgesteld. Hierin staat het beleidskader geschreven voor de periode 2001-2004. In het statencommissiestuk Uitvoering eerste fase nieuw beleid cultuur, welzijn en zorg, van 6 maart 2001 wordt de keuze verantwoord voor de vier beleids-thema's Ouderen, Vrijwilligers, Jeugd en Interculturalisatie. Een eerste operationalisering van de beleidsvoornemens heeft vorm gekregen in het in juni 2001 vastgestelde Actieprogramma 2002. Hiermee is tevens een start gemaakt met de verbetering van de sturing, effectiviteit en vraaggerichtheid van ons beleid.

Het Actieprogramma 2002 is feitelijk een halfjaar in werking. Voor het voltooien van de uitgezette beleidscyclus is het van belang de uitgezette acties eerst op hun effectiviteit te beoordelen. Een vraaggericht onderzoek ten behoeve van nieuwe prioriteiten is op dit moment te vroeg en zou niet worden begrepen. Wij lopen daarmee het risico dat gemeenten en uitvoerend veld de logica van de beleidscyclus betwijfelen en daardoor het draagvlak verzwakt.

Om die reden is het voorliggende Actieprogramma 2003 een Voortgangsrapportage 2002, met daarin opgenomen de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de actiepunten en de nieuwe elementen en ontwikkelingen voor de uitvoering van ons beleid in 2003.

Op z'n vroegst kan eind 2002 een bijgesteld actieprogramma worden opgesteld, waarbij het beoogde onderzoeksbureau eventueel een bijdrage kan leveren.

In het najaar van 2002 kan het onderzoeksbureau een uitgebreid vraagonderzoek opzetten en begin 2003 uitvoeren ten behoeve van het Actieprogramma 2004 en de welzijnsschets voor en de nieuwe beleidscyclus van vier jaar i.c. de budgetperiode 2005 -2008.

Advies

1. Instemmen met de inhoud van het bijgevoegde actieprogramma.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Voor de afzonderlijke actiepunten worden producten en beoogde effecten geformuleerd. Klantenonderzoek zal moeten uitwijzen of de beoogde beleidseffecten daadwerkelijk zijn gehaald. Het toekomstig onderzoeksbureau zal hierbij een rol spelen.

Argumenten

- 1.1 *Dit Actieprogramma 2003 is een uitwerking van de vastgestelde nota Schaduwen vooruit en een vervolg op het Actieprogramma 2002 waarmee een start is gemaakt met vraaggestuurd en resultaatgericht beleid*
- 1.2 *Dit Actieprogramma 2003 is mede basis voor de werkplannen 2003 van de door ons gesubsidieerde instellingen*

Uitvoering

Tijdsplanning

2002-2004.

Financiën

Uit het budget: hoofdstuk 8, Welzijn van de begroting 2002-2004.

Monitoring en evaluatie

Jaarlijks wordt over de resultaten gerapporteerd.

Extern betrokkenen

Rijksoverheid, gemeenten, provinciale instellingen en organisaties.

Communicatie

Betrokkenen krijgen vastgesteld actieprogramma toegezonden.

Bijlagen

Geen.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 6 mei 2002

Kenmerk: 17/6.14/2002003807

Gedeputeerde staten van Drenthe,

S.B. Swierstra, wnd. voorzitter

J.D. Nauta, griffier

jk/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 6 mei 2002, kenmerk 17/6.14/2002003807;

BESLUITEN:

het Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2003 vast te stellen.

Assen, 19 juni 2002

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jk/coll.

Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2003

PROVINCIE DRENTHE

ACTIEPROGRAMMA CULTUUR, WELZIJN EN ZORG 2003

Mei 2002

INHOUD

1.	INLEIDING	5
2.	OUDEREN	7
3.	VRIJWILLIGERS	11
4.	JEUGD	17
5.	INTERCULTURALISATIE	23
	AFKORTINGENWIJZER	29

1. INLEIDING

In december stelde provinciale staten (PS) de beleidsnota Schaduwen vooruit vast. De nota beschrijft een samenhangende aanpak voor cultuur, welzijn en zorg voor de periode 2001-2004. De gezamenlijke noemer voor het beleid op het gebied van cultuur, welzijn en zorg is de zorg voor een woon- en leefklimaat in Drenthe dat zoveel mogelijk voldoet aan de behoeften en wensen van alle inwoners. Inwoners moeten zich kunnen ontplooiën, zich kunnen ontspannen, zo zelfstandig mogelijk kunnen leven en een beroep op zorg kunnen doen als dat nodig is. Vanzelfsprekend is dit niet alleen de verantwoordelijkheid van cultuur, welzijn en zorg. Zaken als wonen, werken en vervoer zijn eveneens van groot belang. De contourennota Schaduwen vooruit hanteert de volgende vijf uitgangspunten:

- vernieuwing en meer samenhang in het voorzieningspatroon
- versterken van de leefbaarheid en platteland
- het versterken van de rol van burgers en organisaties
- het stimuleren van een interculturele aanpak
- het verbeteren van de afstemming tussen welzijn en zorg

Essentieel onderdeel van de samenhangende aanpak is samenwerking. De provincie kiest ervoor om het beleid op het gebied van cultuur, welzijn en zorg samen met gemeenten en instellingen vorm te geven en uit te voeren. Op deze manier streeft de provincie naar een maximaal resultaat. Samenwerking is eveneens cruciaal om te komen tot meer vraaggestuurd beleid. Door gezamenlijk op te trekken met gemeenten zijn wij in staat om zo goed mogelijk aan te sluiten bij vragen die op regionaal en lokaal niveau leven. Daarnaast zal met enige regelmaat trendonderzoek worden verricht.

Drie maanden na Schaduwen vooruit volgde het statencommissiestuk Eerste fase nieuw beleid. In dit document wordt de keus gemaakt voor vier beleidsthema's: Ouderen, Jeugd, Vrijwilligers en Interculturalisatie. Deze vier beleidsthema's hebben een concrete uitwerking gekregen in het Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2002.

Ondanks het feit dat dit actieprogramma nog maar een half jaar in werking is, zijn er al tal van activiteiten in gang gezet en soms zelfs afgerond. Vandaar dat dit niet alleen een goed moment is om vooruit te kijken naar de plannen voor 2003, maar ook om achterom te kijken naar wat al gerealiseerd is. In die zin is dit Actieprogramma 2003 vooral een voortgangsrapportage over 2002. Verder schetst het actieprogramma nieuwe elementen en ontwikkelingen voor de uitvoering van het beleid in 2003. In het najaar van 2002 kan het beoogde onderzoeksbureau starten met het opzetten van een uitgebreid vraagonderzoek. De uitkomsten hiervan dienen als input voor het Actieprogramma 2004 en de welzijnsschets waarmee de nieuwe vierjarige beleids-cyclus start voor de periode 2005-2008.

Het actieprogramma omvat niet alle werkzaamheden van de Productgroep Cultuur en Welzijn (CW). Behalve de in dit programma genoemde actiepunten zijn er activiteiten die buiten de vier genoemde beleidsthema's vallen. In dat verband wordt onder meer gewezen op het Actieprogramma jeugdzorg, diverse activiteiten in het kader van de breedtesport, de uitwerking van de diverse regiovisies en bijdragen in concernprojecten als het Provinciaal omgevingsplan en het gebiedsgerichte beleid.

Ook op het gebied van cultuur zijn diverse speerpunten voor 2003 geformuleerd. Het gaat daarbij onder andere om het implementeren van het festivalbeleid, de bibliotheekvernieuwing, het jaar van de boerderij en de implementatie van de Beeldendekunstnota. Tot slot is er de verantwoordelijkheid voor het instandhouden van allerlei basisvoorzieningen die door de Productgroep CW worden ondersteund.

In dit actieprogramma komen achtereenvolgens de beleidsthema's Ouderen, Vrijwilligers, Jeugd en Interculturalisatie aan de orde. Per beleidsthema vindt u de beleidsvoornemens, een beschrijving van de diverse actiepunten met per actiepunt alle betrokken organisaties, de beschikbare financiën en een korte stand van zaken van de uitvoering. Elke beschrijving besluit voorzover relevant met plannen en ontwikkelingen voor 2003 en verder.

2. OUDEREN

Beleidsvoornemens

- Ouderen moeten gebruik kunnen maken van voorzieningen en diensten in hun directe leefomgeving. Vandaar dat het instandhouden van basisvoorzieningen in kleine dorpen een belangrijk uitgangspunt is.
- Sociaal isolement ligt voor veel ouderen op de loer. Via projecten moet de deelname van ouderen aan het maatschappelijk verkeer vergroot worden.
- De provincie stimuleert het gebruik door ouderen van nieuwe media zoals Internet.

De bovenstaande speerpunten van beleid zijn vertaald in vier projectvoorstellen. De projectvoorstellen sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven. Ze hebben een onderzoeks- en een uitvoeringsgedeelte en geven invulling aan de provinciale regierol zoals aangegeven in de Regiovisie verpleging en verzorging. Als provincie werken wij aan innovatie, nieuw beleid en meer en betere projecten. Wij moeten daarom weten wat er allemaal speelt op het brede terrein van cultuur, zorg en welzijn in relatie tot ouderen.

Actiepunten

1. Voorzieningen en diensten voor ouderen

Doel van het project is om in de directe leefomgeving van ouderen nieuwe initiatieven tot stand te brengen die de zelfstandigheid en maatschappelijke deelname van ouderen vergroten. Op dit moment gebeurt er al veel: project Afstemming zorg en welzijn, informatievoorziening, educatie, activering, bewegen, hospices, vervoer, wonen en leefomgeving. Hieronder worden deze projecten nader omschreven.

Om meer inzicht te krijgen in voorzieningen en diensten waaraan ouderen behoefte hebben voert de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) het ouderenonderzoek uit. Het onderzoek is het vervolg op het ouderenonderzoek van 1996. Het schetst een beeld van actuele diensten en voorzieningen en geeft inzicht in de gezondheidstoestand en beleving van ouderen.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, provinciale zorg- of welzijnsinstelling, gemeenten, instellingen/organisaties die projecten ontwikkelen voor een beter voorzieningenniveau/dienstverlening, ouderen (en andere groepen burgers).

Financiering: Subsidieregeling integraal ouderenbeleid, betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- Om meer inzicht te krijgen in voorzieningen en diensten waaraan ouderen behoefte hebben voert de GGD het ouderenonderzoek uit. Het onderzoek is het vervolg op het ouderenonderzoek van 1996. Het schetst een beeld van de woon- en (latente) zorg behoefte en geeft inzicht in de gezondheidstoestand en beleving van ouderen.
- De voorbereidingen voor het ouderenonderzoek zijn in volle gang. De GGD werkt met vrijwillige interviewers. Zij krijgen de komende periode een training. In oktober voeren zij het veldwerk uit. De uitkomsten van het ouderenonderzoek zijn naar verwachting in oktober 2003 gereed. Uit het Fonds integraal ouderenbeleid is hiervoor een budget beschikbaar gesteld.

-
- De VWS-Pilot Zorg en welzijn is bedoeld om de afstemming tussen zorg, welzijn en wonen te verbeteren. Uiteindelijk moet dit leiden tot een aantal pilotprojecten op het snijvlak van welzijn en zorg. De provincie fungeert hierbij als projectleider.
 - In het kader van de VWS-pilot Zorg en welzijn heeft in vier gemeenten een inventarisatieonderzoek plaatsgevonden. Dit onderzoek geeft een beeld van de aanwezige zorg- en welzijnsinstellingen en woonvoorzieningen. Mede op basis van de uitkomsten zullen in de loop van 2002 in deze gemeenten projecten starten waarbij de samenwerking tussen welzijn, wonen en zorg centraal staat. De VWS-pilot loopt tot en met 2004. Voor de looptijd van 4 jaar heeft het Ministerie van VWS een budget van € 181.512,- beschikbaar gesteld.
 - Voor het stimuleren van de palliatieve zorg hebben drie Drentse initiatieven een uitnodiging gekregen om een beroep te doen op het bestaande budget van € 113.445,-. De aanvragen hiervoor zijn ingediend en zullen de komende jaren worden uitgevoerd. Het Werkcomité Palliatieve Zorg is inmiddels van start gegaan en komt regelmatig bij elkaar en organiseert in april een studiedag.
 - Een betere afstemming tussen recreatieve en ontspanningsactiviteiten van verpleeg- en verzorgingshuizen kan een bijdrage leveren aan het verminderen van vereenzaming. Het project is gericht op de eigen bewoners en bewoners uit de omgeving van de huizen. Er wordt een inventarisatie gemaakt van de diverse activiteiten en de samenwerkingsrelaties. Het project wordt met een provinciale subsidie uitgevoerd door de Landelijke Organisatie Cliëntraden en wordt eind 2002 afgerond.
 - De meeste ouderen willen het liefst zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Met de Regeling cofinanciering woonzorgstimulering wil de provincie de bouw stimuleren van kleinschalige woonvoorzieningen met zorg. Hierdoor kunnen meer mensen zelfstandig blijven wonen, ook als zij door een handicap of vanwege leeftijd extra zorg nodig hebben. PS hebben de regeling, met een budget van € 150.000,-, in maart goedgekeurd. De eerste subsidieaanvragen zijn inmiddels ingediend.
 - Boerderijen bieden mogelijkheden voor kleinschalige woonvormen voor senioren. In het project Woonservice boerderijen werken diverse provinciale afdelingen samen met gemeenten, STAMM, Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) en woningbouwcoöperaties. STAMM heeft inmiddels een haalbaarheidsstudie verricht. Diverse boerderijen zijn onderzocht op hun mogelijkheden om deel te nemen aan het project. De uitvoering van het project stuit op nogal wat praktische problemen op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu.
 - Internet is voor ouderen een steeds belangrijker medium om vanuit huis aan informatie te komen. De Ouderenwijzer Drenthe moet een vraaggestuurde website voor ouderen worden. Via de website kunnen zij informatie krijgen over voorzieningen, dienstverlening, activiteiten, cultuur en recreatie. Om de website te realiseren, worden contacten gelegd met gemeenten en instellingen. Het project, dat door de Stichting Welzijnswerk Hoogeveen wordt uitgevoerd, zal in heel Drenthe ingebed worden. Afronding wordt verwacht in 2003.
 - Het aantal allochtone ouderen neemt toe. Het project Multicultureel dienstencentrum Emmen speelt hierop in. Door het dienstencentrum toe te rusten voor de dienstverlening aan allochtone ouderen wordt een bijdrage geleverd aan de leefbaarheid van de wijk. Het project is een vervolg op een eerder voorlichtingsproject voor allochtone ouderen.
 - Goed vervoer is belangrijk voor de maatschappelijke participatie van ouderen. Door middel van paneldiscussies en onderzoek heeft het Regionaal Patiënten-/Consumentenplatform (RPCP) eisen opgesteld voor adequaat vervoer. Nog dit jaar vindt een themabijeenkomst plaats om de uitkomsten met alle betrokkenen te bespreken. De aanbevelingen krijgen een verdere uitwerking in 2003. Ook het nog op te richten Consumentenplatform Openbaar Vervoer zal hierbij betrokken zijn.

2. Multifunctionele zorg- en dienstencentra

Het voorzieningenniveau op het platteland staat onder druk. Met name de minder mobiele mensen waaronder ouderen hebben daar last van. Bundeling van krachten en samenwerking tussen uiteenlopende voorzieningen in regionale servicecentra of multifunctionele zorg- en dienstencentra kan deze ontwikkeling tegengaan. Het gaat dan om voorzieningen en diensten op een veel breder terrein dan alleen zorg en welzijn, zoals cultuur, recreatie, sport, postkantoor, dorpshuizen en winkelveorzieningen.

Betrokkenen: provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, gemeenten (gemeente Aa en Hunze is reeds actief), DBF en andere instellingen die ervaring hebben met procesbegeleiding, (lokale) instellingen en initiatiefgroepen die een multifunctioneel zorg- en dienstencentrum willen opzetten, de lokale bevolking.

Financiering: € 6.833.930,— budget INTERREG III en de hiermee gepaard gaande gemeentelijke en provinciale cofinanciering onder voorbehoud.

- In het kader van het INTERREG II-C-project Rural service centres hebben de drie noordelijke provincies een inventarisatie gemaakt van de projecten op dit gebied. Deze inventarisatie had met name kennisuitwisseling tot doel. De kennis wordt gebruikt voor het uitwerken van een voorstel voor het nieuwe INTERREG III-programma dat op 1 oktober 2001 is ingegaan. Er is inmiddels overleg gaande met de Europese partners om tot een gemeenschappelijk voorstel te komen.
- Het project Multifunctionele zorg- en dienstencentra in Drenthe sluit aan op het project Rural service centres. PS hebben hiervoor € 136.134,— beschikbaar gesteld. Het gaat om centra die bedoeld zijn voor meerdere groepen en moeten bijdragen aan het bevorderen en instandhouden van de zelfstandigheid. In het kader van dit programma hebben zeven initiatieven subsidie gekregen voor ondersteuning bij het realiseren van een multifunctioneel zorg- en dienstencentrum. Het gaat om zeer uiteenlopende initiatieven.
- Ook voor 2002 is een bedrag van € 136.134,— beschikbaar om initiatieven voor het ontwikkelen en realiseren van multifunctionele dienstencentra te ondersteunen. In september 2002 zal over deze tweede tranche een besluit worden genomen.

3. Stimulering gebruik nieuwe media door ouderen

Via de nieuwe media zijn er diverse mogelijkheden om voorzieningen en diensten voor ouderen bereikbaar te houden. Steeds meer informatie en diensten kunnen vanuit huis opgevraagd worden. Werken en leren kan op afstand. Men kan nieuwe sociale contacten aangaan en onderhouden. Maar voor veel ouderen is het gebruik van de nieuwe media bepaald geen vanzelfsprekendheid.

Doel van dit project is het krijgen van een beter overzicht over het brede scala van projecten en daardoor te komen tot meer kennisuitwisseling en het opzetten van nieuwe, goed op de vraag en mogelijkheden afgestemde, projecten.

Betrokkenen: uitvoeren onderzoek/inventarisatie: onderzoeksbureau en gemeenten
 uitvoeren nieuwe initiatieven: Provinciale Bibliotheekcentrale (PBC), Senior Web, Computerclub Drenthe, instellingen actief op het gebied van informatie- en communicatietechnologie, Humanitas, ouderenbonden, welzijnsinstellingen, ouderen.

Financiering: Subsidieregeling integraal ouderenbeleid, Subsidieregeling welzijn, Bibliotheekplan, betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- In samenwerking met Seniorweb wordt door de PBc vervolg computercursussen en een helpdesk ontwikkeld voor ouderen van 55 jaar en ouder. De reacties op het project zijn overweldigend. Er hebben zich veel cursisten en vrijwillige docenten aangemeld. In april wordt de eerste proefcursus gegeven.

3a. Mobiele knoppenwinkel/bus

Met name ouderen hebben vaak moeite met het bedienen van elektronische apparatuur zoals radio, TV, video, telefoongeheugen en magnetron. Dit heeft een nadelige invloed op hun zelfstandig functioneren. Via een mobiele knoppenwinkel kunnen ouderen advies en voorlichting krijgen over de bediening van deze apparaten. Vrijwilligers geven instructies en voorlichting aan de hand van gebruiksaanwijzingen met als doel de gebruiker van de apparaten zelfstandig de handelingen te leren verrichten. Naast demonstratie en instructie herschrijft de mobiele knoppenwinkel gebruiksaanwijzingen tot leesbare en begrijpelijke teksten.

Betrokkenen: provinciale budgetinstellingen in samenwerking met instellingen in Groningen.
Financiering: € 72.605,- voor twee jaar Subsidieregeling integraal ouderenbeleid en externe fondsen.

- Het project bevindt zich nog in de eerste fase. Het accent ligt daarbij op het inventariseren van vragen en behoeften van ouderen. Ook moet duidelijk worden of samenwerking mogelijk is met andere projecten. Naar verwachting vindt de daadwerkelijke uitvoering plaats in 2003.

3. VRIJWILLIGERS

Beleidsvoornemens

- Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn onmisbaar en moeten worden gestimuleerd.
- Het Jaar van de vrijwilligers (2001) heeft tal van mogelijkheden geboden om vrijwilligers en hun verdiensten voor de samenleving in de schijnwerpers te zetten. De provincie heeft diverse initiatieven op dit terrein gestimuleerd en ondersteund.

Bij de actiepunten wordt onderscheid gemaakt tussen vrijwilligerswerk en mantelzorg. Kenmerkend voor vrijwilligerswerk is dat het in georganiseerd verband en zonder verplichting gebeurt in het belang van anderen of de samenleving. Mantelzorg is lang niet altijd vrijwillig. Het is vaak een morele plicht. Mantelzorg vindt meestal in de relationele sfeer plaats voor een partner, familielid of buur. Een mantelzorger is geen vrijwilliger maar ook geen zorgaanbieder. Beleid voor vrijwilligerswerk en mantelzorg moet dan ook los van elkaar gezien worden. In de uitwerking van het actieprogramma is daarom gekozen voor aparte uitwerkingen vrijwilligerswerk en mantelzorg.

Actiepunten Vrijwilligerswerk

1. Eenmalige compensatie overige instellingen

In de contourennota Schaduwen vooruit heeft vrijwilligerswerk een hoge prioriteit. Omdat de niet-geïndexeerde cultuur, welzijn en zorg(CWZ)-instellingen jarenlang geen verhoging van de subsidie hebben gehad, hebben deze zogenoemde overige subsidie-instellingen een financiële compensatie gekregen. In 2001 ging het om een eenmalige verhoging van het subsidiebudget met 50%. Met ingang van 2002 vindt jaarlijkse indexering plaats van de kosten voor activiteiten volgens de Centraal Planbureau(CPB)-systematiek.

Betrokkenen: vrijwilligersorganisaties
Financiering: eenmalige compensatie subsidies niet-geïndexeerde CWZ-instellingen en waarderingssubsidies € 135.088,- (f 297.711,-) in Voorjaarsnota 2001, statenstuk.

2. Provinciale steun bij lokaal sociaal beleid Interprovinciaal Overleg (IPO) VWS-pilot vrijwilligerswerk

Doel van het project is het vormen van een kennis- en ondersteuningsnetwerk voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in Drenthe. Uitgangspunt hierbij zijn de behoeften op lokaal niveau. Provinciale en landelijke instellingen zetten zich in om aan die lokale behoeften te voldoen. De plattelandssituatie staat in Drenthe centraal.

Betrokkenen: gemeenten, vrijwilligersorganisaties, Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk (NOV)/Community Partnership Consultants (CPC), STAMM, Brede Overleggroep Kleine Dorpen (BOKD), vrijwilligers, Vrijwilligersvacaturebank Emmen en Vrijwilligerscentrale Assen.

Financiering: € 181.512,— budget Ministerie van VWS voor een periode van vier jaar en
€ 204.201,— budget betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- In het eerste jaar van uitvoering is het accent gelegd op een onderzoek naar de behoefte aan ondersteuning van vrijwilligers. Het onderzoek is bijna afgerond. De resultaten hiervan bepalen mede de invulling van het netwerk. De uitkomsten van het onderzoek worden ook gebruikt voor het opstellen van het projectplan voor de tijdelijke Stimuleringsregeling vrijwilligerswerk van het Ministerie van VWS.

3. *Ondersteuning van vrijwilligersbesturen van dorpshuizen en speelplaatsen*

Vrijwillige bestuurders krijgen steeds grotere verantwoordelijkheden en moeten aan steeds hogere eisen voldoen zoals managementkwaliteiten en kennis van veranderende wetgeving. Vaak hebben zij het gevoel daarin alleen te staan. Daarmee wordt de drempel om zich als vrijwilliger in te zetten steeds hoger.

Wij willen het (praktische) beheer van dorpshuizen en speelplaatsen verbeteren, vrijwilligers ondersteunen, de deskundigheid bevorderen en de ondersteuningsnetwerken voor vrijwilligers op gemeentelijk, provinciaal en uiteindelijk noordelijk niveau versterken.

Betrokkenen: bestuurders van dorpshuizen en speeltuinverenigingen, welzijnsinstellingen, gemeenten, de noordelijke zusterorganisaties van de Steunpunten Dorpshuizen en Speeltuinwerk, de noordelijke kleinekernenverenigingen, de provinciale steunfuncties, de Landelijke Organisaties voor Speeltuinwerk en Jeugdrecreatie, BOKD en de drie noordelijke provincies.

Financiering: € 41.625,— extern betrokkenen en provinciale bijdrage € 188.954,—
(f 416.400,—) in Voorjaarsnota 2001, statenstuk.

- Het project wordt in 2002 afgerond. De provincie onderzoekt wat de mogelijkheden zijn om de activiteiten blijvend te financieren en organisatorisch in te bedden. Daarbij wordt rekening gehouden met de uitkomsten van het onderzoek naar de behoefte aan ondersteuning van vrijwilligers.

4. *Werknemersvrijwilligerswerk*

Bedrijven richten zich steeds meer op hun sociale omgeving. Een manier om dat te doen is het beschikbaar stellen van kennis of personeel voor vrijwilligerswerk oftewel werknemersvrijwilligerswerk. Voordelen voor het bedrijfsleven zijn: imagooversterking, loopbaanontwikkeling en teambuilding. Voordelen voor vrijwilligersorganisaties zijn mogelijkheden om het potentieel aan vrijwilligers te vergroten en specifieke kennis en deskundigheid te verwerven. Met dit project willen wij partnership tussen bedrijfsleven en vrijwilligersorganisaties onderzoeken en stimuleren.

Betrokkenen: vrijwilligersorganisaties, STAMM, bedrijven, NOV/CPC, Sintens, Kamer van Koophandel, Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij (NOM), werknemers- en werkgeversorganisaties.

Financiering: € 72.605,— budget betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002 - 2004,
€ 18.151,— budget Ministerie van VWS en extern betrokkenen.

- In 2001 heeft een verkenning plaatsgevonden bij bedrijven, gemeenten, welzijnsorganisaties en vrijwilligersvacaturebanken. Het werknemersvrijwilligerswerk is nog weinig bekend in Drenthe. Het project heeft zich toegespitst op de gemeente Emmen.

Daarnaast wordt bij twee vrijwilligersorganisaties een inventarisatie gemaakt van de behoeften en wordt onderzocht in hoeverre de inzet van werknemersvrijwilligerswerk mogelijk is bij de thuiszorgorganisatie Icare. Na afronding van deze activiteiten vindt een tussentijdse evaluatie plaats. Het project loopt door tot 2004.

5. *Vrijwilligersprijs*

Er is nog weinig aandacht voor de waardering van vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk heeft over het algemeen een weinig aantrekkelijk imago. Dit doet geen recht aan de waarde van vrijwilligerswerk en de inzet van de vrijwilligers. Een vrijwilligersprijs heeft het doel vrijwilligerswerk in de schijnwerpers te zetten. Deze prijs wordt eens in de twee jaar uitgereikt. Elke prijsuitreiking krijgt een thema. Naast de feestelijkheden van de prijsuitreiking zelf wordt het thema vrijwilligerswerk inhoudelijk uitgediept bijvoorbeeld in de vorm van een werkconferentie. In 2001 was het thema Jongeren en Vrijwilligerswerk. De uitvoerende werkzaamheden van de prijsuitreiking zijn door STAMM verricht. In het jaar dat geen prijs wordt uitgereikt reserveert STAMM tijd om het thema van de vrijwilligersprijs in het voorafgaande jaar in de vorm van een project uit te werken.

Betrokkenen: vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers en STAMM.

Financiering: € 57.176,- budget betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004, voor de financiële dekking van vrijwilligersprijs 2003 zal een statenvoorstel worden gedaan.

- In december 2001 heeft gedeputeerde mevrouw Brink-Massier voor het eerst de provinciale Vrijwilligersprijs uitgereikt. Winnaar was de Werkgroep Activiteiten voor Jongeren met een Bepending uit Hoogeveen. De oproep om kandidaten voor te dragen kreeg een grote respons. Er waren in totaal meer dan 100 aanmeldingen. De uitreiking heeft veel aandacht in de regionale media gekregen. In de tweede helft van 2002 zal de gang van zaken rond de eerste uitreiking worden geëvalueerd. Tegelijkertijd komt er een voorstel voor de vrijwilligersprijs 2003.

6. *Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers*

De provincie Drenthe heeft sinds 1998 een Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers. Jaarlijks is hiervoor € 45.378,- beschikbaar. De regeling is bedoeld voor het scholen van vrijwilligers zodat zij hun vrijwilligerswerk beter kunnen doen. In de afgelopen twee jaar is geconstateerd dat de regeling niet optimaal werd gebruikt. De criteria bleken in moeilijke juridische taal geformuleerd te zijn, de regeling was weinig bekend bij gemeenten, provinciale instellingen en vrijwilligersorganisaties en de criteria waren niet voldoende afgebakend om in alle gevallen een subsidieaanvraag goed te kunnen beoordelen. Dit actiepoint is bedoeld om de subsidieregeling te verbeteren en meer bekendheid aan de regeling te geven.

Betrokkenen: gemeenten, provinciale instellingen, vrijwilligers(organisaties), lokaal welzijnswerk.

Financiering: € 4.538,- budget overige kosten Productgroep CW.

- Het is de bedoeling dat er in de tweede helft van 2002 een voorstel komt voor verbetering van de criteria van de subsidieregeling. In de periode daarna zal de provincie de betrokkenen actief gaan informeren over de regeling.

7. Tender Vrijwilligerswerk

In 2001 hebben PS besloten om in dat jaar en in 2002 € 113.445,— extra te besteden aan vrijwilligerswerk en mantelzorg. Hiervan was € 90.756,— bestemd voor vrijwilligerswerk en € 22.689,— voor mantelzorg. Het was de bedoeling om het geld voor vrijwilligerswerk in 2001 te besteden via een openbare inschrijving (tender). De tender 2001 was gericht op activiteiten om waardering voor vrijwilligers te tonen en op aansprekende initiatieven van vrijwilligers. Op basis van de evaluatie van de tender 2001 zal besloten worden over eventuele voortzetting in 2002.

Betrokkenen: gemeenten, vrijwilligers(organisaties), lokaal welzijnswerk, provinciale instellingen.

Financiering: € 90.756,— budget voor vrijwilligerswerk en € 4.538,— budget overige kosten Productgroep CW.

- De oproep projecten in te dienen kreeg een grote respons. In totaal kwamen er 183 projecten en voorstellen voor activiteiten binnen. Vanwege het grote aantal reacties is besloten om het beschikbare budget voor 2001 te verdubbelen. De meeste van de projecten en activiteiten zijn inmiddels uitgevoerd of in uitvoering. In de tweede helft van 2002 komt er een voorstel voor de voortzetting van de regeling. Bij de begrotingsbehandeling hebben PS al een bedrag van € 46.000,— hiervoor beschikbaar gesteld. De eerste twee jaar is deze subsidie met name bedoeld voor jonge vrijwilligers en voor de mantelzorg.

8. Tijdelijke Stimuleringsregeling vrijwilligerswerk

Dit onderdeel is nieuw in het actieprogramma. Deze tijdelijke regeling van het Ministerie van VWS is bedoeld om het vrijwilligerwerk duurzaam en systematisch te versterken. Activiteiten die voor financiering in aanmerking komen, liggen bijvoorbeeld op het terrein van deskundigheidsbevordering, professionalisering van het vrijwilligerswerk, het werven en behouden van vrijwilligers en het bieden van taakverlichting aan vrijwilligersorganisaties. Voor 1 juli dient de provincie een definitief projectplan in bij het Ministerie van VWS.

Betrokkenen: STAMM, gemeenten, vrijwilligersorganisaties

Financiering: € 272.268,— uit het budget van het Ministerie van VWS voor een periode van vier jaar. Voor dezelfde periode een provinciale bijdrage van € 272.268,—. Budget provinciale instellingen en extern betrokkenen. Een nader dekkingsvoorstel zal aan PS worden voorgelegd.

Actiepunten Mantelzorg

9. Naar een Drents Platform Mantelzorgers

Mantelzorgers willen serieus genomen worden. Het Drents Platform Mantelzorgers streeft daarom naar een wettelijke en maatschappelijke erkenning van een gelijkwaardige positie als vierde partij in het brede veld van de zorg. Verder wil men erkenning van de noden en rechten van mantelzorgers. Het platform wil een herkenbare partij zijn voor provinciale en lokale overheid, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en indicatieorganen.

Hiervoor heeft het platform beleidsmatige en secretariële ondersteuning nodig, met name bij het opstellen van de verschillende beleidsdocumenten. Ook zal in de loop van 2002 duidelijk moeten worden wat de geschiktste organisatievorm voor het Drents Platform Mantelzorgers is.

Betrokkenen: mantelzorgers, IVOM, STAMM en Landelijke Organisatie Thuisverzorgers (LOT).

Financiering: € 8.247,-- uit het budget voor mantelzorg en € 4.084,-- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- Het platform is in 2002 totstandgekomen. Er wordt hard gewerkt aan een verdere professionalisering van de organisatie. De ondersteuning en begeleiding van het platform gaan halverwege 2002 over van IVOM naar STAMM.

10. Om de tafel met mantelzorg

Met dit project willen wij de rol van mantelzorgers als gesprekspartner meer inhoud geven. De bedoeling is dat in het aanbod van zorg en dienstverlening rekening gehouden wordt met de behoefte van mantelzorgers aan ondersteuning en erkenning als gelijkwaardige gesprekspartner in de zorg.

Betrokkenen: mantelzorgers, zorgaanbieders, zorgverzekeraar, indicatieorganen en huisartsen.

Financiering: € 10.800,-- budget voor de mantelzorg, € 32.672,-- budgetten deelnemende organisaties.

- In 2001 is Icare Gezondheidsservice met de uitvoering van dit project gestart. In eerste instantie is veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van een projectstructuur, een visie op zorg, het opstellen van projectdoelen en resultaten en het formuleren van een strategie. Naar verwachting wordt het project in de loop van 2002 afgerond.

11. Mantelzorg door jongeren

Jonge mantelzorgers nemen een bijzondere positie in binnen de totale groep van mantelzorgers. Onderzocht zal worden hoe groot deze groep jonge mantelzorgers is, wat hun specifieke behoeften zijn en welk zorgaanbod daarop aansluit.

Betrokkenen: onderzoeksinstituut, GGD, gemeenten, contact- en steunpunten mantelzorg, IVOM, jeugdhulpverleningsinstellingen en scholen.

Financiering: € 22.689,-- budget voor de mantelzorg en betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- Uit onderzoek is naar voren gekomen dat er behoefte is aan specifieke ondersteuning voor jonge mantelzorgers. Inmiddels heeft de Statencommissie CW ingestemd met het projectvoorstel Mantelzorg door jongeren. Het project is gericht op structurele ondersteuning van jonge mantelzorgers. In 2003 moet deze ondersteuning in heel Drenthe beschikbaar zijn.

12. Ondersteuning contactpunten van mantelzorgers

Al in 1999 is IVOM gestart met het opzetten, ondersteunen en begeleiden van contactpunten voor mantelzorgers. Uiteindelijk moet dit leiden tot een dekkend netwerk van contactpunten mantelzorg in de hele provincie.

De contactpunten worden in eerste instantie ondersteund en begeleid door IVOM. Later nemen lokale instellingen deze taak over. Jaarlijks wordt een bijdrage geleverd aan de dag van de mantelzorg.

Betrokkenen: Steunpunten Mantelzorg, IVOM, RPCP, Icare Thuiszorg en LOT.

Financiering: € 45.378,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- Halverwege 2002 zal STAMM de ondersteuning en begeleiding van de contactpunten overnemen. In 2002 wordt het aantal contactpunten verder uitgebreid. Uiteindelijk zullen er in heel Drenthe contactpunten voor mantelzorgers beschikbaar moeten zijn. Daarnaast wordt gewerkt aan het overhevelen van taken naar lokale instellingen.

13. Signalement 2001 mantelzorg

Het Signalement 2001 mantelzorg wil aanzetten tot nadenken over de positie en toekomst van mantelzorgers. Het beschrijft de positie van mantelzorgers als medehulpverlener en medeciënt. In het signalement zijn uitkomsten van een expertmeeting met deskundigen in de mantelzorg verwerkt, evenals een aantal interviews met mantelzorgers over hun ervaringen en toekomstverwachtingen. In het vervolgproject zullen de uitkomsten en aanbevelingen van het Signalement 2001 mantelzorg worden uitgewerkt.

Betrokkenen: mantelzorgers, experts, STAMM, onderzoeksbureau en LOT.

Financiering: € 39.706,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- Eind 2001 heeft STAMM het Signalement mantelzorg gepubliceerd. Het signalement schetst een aantal scenario's voor toekomstige ontwikkelingen en perspectieven van mantelzorgers en de mantelzorg. De uitkomsten en aanbevelingen uit het signalement fungeren als bouwstenen voor het nog te ontwikkelen beleid. In de loop van 2002 volgt een nadere uitwerking hiervan.

14. Mantelzorg en psychiatrie

Het gaat om een nieuw onderdeel in het actieprogramma. Eind 2001 publiceerde IVOM het rapport Mantelzorg, casemanager tegen wil en dank. Dit onderzoeksrapport beschrijft de vragen, wensen en behoeften van mantelzorgers van mensen met psychische problemen. De aanbevelingen aan de GGZ waaronder de oprichting van een contactpunt mantelzorgers van (ex) psychiatrische patiënten worden verder uitgewerkt. IVOM draagt in de loop van 2002 de werkzaamheden over aan STAMM. Het project loopt door tot 2003.

Betrokkenen: GGZ, STAMM, IVOM.

Financiering: € 8.531,- Subsidieregeling Fonds zorg 2000.

4. JEUGD

Beleidsvoornemens

- De provincie zet zich in voor het verbeteren van onderwijs om onderwijsachterstanden te voorkomen en een groter aanbod van hoger onderwijs in Drenthe te realiseren.
- De provincie werkt samen met gemeenten en scholen aan een sluitende aanpak om vroegtijdige schoolverlating te voorkomen.
- Cultuureducatie wordt door de provincie gestimuleerd.
- De jeugd in Drenthe moet meer bewegen. De provincie stimuleert sportbeoefening.

In de praktijk blijkt het lastig om burgers te bereiken en te betrekken bij onze beleidsontwikkeling. Dat geldt zeker ook voor jongeren. Met het project Jeugdparticipatie willen wij hierin verandering brengen. De invulling van het laatste beleidsvoornemen heeft een plaats gekregen in de nota Sport in Drenthe in beweging die in 2001 is uitgekomen. Nieuw is het actiepunt Vrijtijdsbesteding jonggehandicapten.

Actiepunten

1. Jeugdparticipatie

In het kader van Jeugdbeleid in Ba(la)ns zijn afspraken gemaakt tussen het Rijk, de gemeenten en de provincies om tot een gezamenlijk integraal jeugdbeleid te komen. Participatie is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Beleid maken met jeugdigen en opvoeders. Via participatie kunnen jeugdigen hun stem laten horen. Het is een manier om invulling te geven aan vraaggestuurd werken.

Voorwaarde is dat jeugdigen weten en kunnen begrijpen wat er op het terrein van provinciaal jeugdbeleid aan de hand is. Provinciale voorstellen die van belang zijn voor jeugd en jongeren worden daarom op een voor hen toegankelijke manier geschreven en vorm gegeven.

De provincie zorgt er voor dat zulke voorstellen onder de aandacht van jeugdigen komen.

De provincie betreft jongeren actief bij haar beleid en zoekt zo mogelijk aansluiting bij gemeentelijk jeugdbeleid. Naast het meer inschakelen van de provinciale Jongerenraad is het belangrijk naar andere, creatieve oplossingen te zoeken die jeugdigen aanspreken, zoals een interactieve website voor jeugdigen, speciale nieuwsbulletins en/of een provinciale jongerenkrant, manifestaties op het provinciehuis en dergelijke.

Betrokkenen: Jongerenraad, gemeenten, STAMM, Werkgroep Participatie.

Financiering: bij concretisering zal financiering in projectvorm plaatsvinden.

- Onder de noemer ideeënfabriek is op verschillende creatieve manieren geprobeerd om jongeren zelf aan het woord te laten. Jongeren hebben onder andere een vergadering van PS nagespeeld. Deze bijeenkomst heeft een aantal interessante ideeën opgeleverd die verder worden uitgewerkt. De provincie gaat onder andere aan de slag met een website voor jongeren, maatregelen tegen kindermishandeling, vertrouwenspersonen in het voortgezet onderwijs en een project gericht op pleegzorg. Voor de uitwerking hiervan is voor elk van deze projecten een bedrag € 3.175,- beschikbaar.

- De film Drentse Turfjes geeft een beeld hoe kinderen aankijken tegen verschijnselen als spelen en pesten. De verhalenwedstrijd "Verhaal zoekt een einde" heeft veel informatie opgeleverd over hoe kinderen met mishandeling en pesten omgaan. Zo'n 340 kinderen van 8 tot 12 jaar hebben aan de wedstrijd meegedaan. Verder hebben jongeren boven de 12 jaar meegedaan aan een popliedwedstrijd. In de teksten worden onderwerpen aan de orde gesteld die met jeugdzorg hebben te maken. De informatie uit de film, de verhalenwedstrijd en de popliedwedstrijd dienen onder andere als input voor het jeugdzorgbeleid.

2. Argonaut: aanpakken onderwijsachterstanden

Onderzoek laat zien dat in de drie noordelijke provincies sprake is van forse onderwijsachterstanden in het primair onderwijs ten opzichte van landelijke cijfers. De achterstanden leiden tot een beduidend lagere instroom in hogere vormen van voortgezet onderwijs (hoger algemeen voortgezet onderwijs en voorbereidend wetenschappelijk onderwijs) en vervolgens tot een lagere deelname van jongeren aan hoger beroepsonderwijs en universitair onderwijs. Een en ander betekent dat het onderwijs in het Noorden onvoldoende hoger opgeleiden aflevert om Kompasdoelstellingen als het aantrekken van schone, technologisch hoogwaardige bedrijvigheid te realiseren. Om het scholingsniveau van jongeren te verhogen, hebben het Onderwijs Voorrangsbureau (OVV), de Schooladvies- en Begeleidingsdienst (SABD) en de Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs (PABO's) van de Hogeschool Drenthe een blauwdruk voor een project opgesteld dat gericht is op het verbeteren van het instructiegedrag van leerkrachten in het primair onderwijs.

Betrokkenen: SABD, OVB, PABO's Hogeschool Drenthe en STAMM.

Financiering: nascholingsbudget basisscholen, provinciale bijdrage € 211.000,--
(f 465.000,--) Voorjaarsnota 2001, statenstuk.

- In het schooljaar 2001-2002 is een pilotproject uitgevoerd op drie scholen om materialen en methodieken te ontwikkelen. De werving voor nieuwe deelnemers aan het Argonaut-project loopt. Het is de verwachting dat in het schooljaar 2002-2003 15 tot 20 scholen aan het project deelnemen. Om de effecten van het project te kunnen meten, is een onderwijsmonitor in de maak. Alle Drentse gemeenten kunnen van deze monitor gebruikmaken. Het Argonaut-project loopt tot en met het schooljaar 2003-2004.
- De oorzaak van onderwijsachterstanden is niet alleen in het onderwijs te vinden. Dit is de conclusie van een onderzoek dat in 2001 door ITS/Sardes is gedaan. De problematiek vereist een bredere aanpak. Ouders en scholen moeten meer zicht krijgen op de werkelijke mogelijkheden van kinderen.
- Een Taskforce onderwijskansen ontwikkelt de komende twee jaar een gerichte aanpak van deze problematiek en zorgt voor afstemming tussen de betrokken partijen. Voor het instellen en subsidiëren van deze Taskforce wordt een voorstel aan PS voorgelegd. De Taskforce inventariseert bestaande initiatieven en ontwikkelt waar nodig nieuwe methodieken. In de Taskforce werken STAMM en ondersteuningsinstellingen als OVB en SABD samen. Behalve het onderwijs moeten instellingen op het gebied van voorschoolse educatie, jeugdzorg en bedrijfsleven bij het initiatief betrokken worden.

3. Sluitende aanpak ter voorkoming van vroegtijdig schoolverlaten

Op verschillende fronten wordt hard gewerkt aan een sluitende aanpak. In diverse gemeenten bestaan projecten om vroegtijdig schoolverlaten aan te pakken. De rol van de provincie is vooral om de totstandkoming van een sluitende aanpak van vroegtijdig schoolverlaten in heel Drenthe te stimuleren, in aansluiting op het gemeentelijk beleid. Vroegtijdig schoolverlaten en

jeugdzorg hebben een duidelijke relatie met elkaar. Jeugdzorg is daarom betrokken bij de diverse projecten op dit terrein. Een nauwe samenwerking tussen onderwijsinstellingen en de toegangen tot de jeugdzorg is voor een succesvolle aanpak van vroegtijdig schoolverlaten eveneens van belang. Het onderzoek "Maatjes worden...?!" (STAMM, najaar 2000) biedt hiervoor een goede basis. Belangrijke aanbevelingen zijn onder meer: ondersteuning en scholing van leerkrachten bij sociaal-emotionele problematiek, betere signalering van gedragsproblemen, betere informatie en voorlichting over hulpverleningsmogelijkheden, betere samenwerking tussen onderwijs en toegangen tot de jeugdzorg.

De aanbevelingen zijn tot concrete actiepunten uitgewerkt en worden in de komende jaren tot uitvoering gebracht.

Betrokkenen: gemeenten, projecten voor vroegtijdig schoolverlaten, onderwijsinstellingen, jeugdzorg, arbeidsvoorziening.

Financiering: € 708.727,- doeluitkering jeugdhulpverlening.

- De uitkomsten van het onderzoek "Maatjes worden...?!" zijn verwerkt in het Stappenplan "Maatjes worden!". In dit plan staat een aantal stappen omschreven om te komen tot een meer sluitende aanpak voor het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Het gaat daarbij onder andere om het verbeteren van de afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg, het zorgen voor een soepele overgang tussen voorschoolse educatie en primair onderwijs en tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs en het opstellen van een sociale kaart voor Drenthe.
- De organisatiestructuur en methodiek van daghulp en centrale opvang wordt verder ontwikkeld in Assen, Emmen en Hoogeveen. De harde kern van de probleemjongeren heeft een andere benadering nodig. Investeren met menskracht, financiën en tijd is hier nodig. Sport(stimulering) kan een onderdeel zijn van de aanpak van deze harde kern.

4. Cultuur en school

De provinciale uitwerking van het Landelijk actieplan cultuurbereik wil onder andere het cultuur-aanbod voor jongeren vergroten en aantrekkelijker en diverser maken. Het project Cultuur en school levert een belangrijke bijdrage aan deze doelstelling. Het project richt zich daarnaast op cultuureducatie. Cultuur en school bestaat uit drie onderdelen: het intensiveren van cultuur binnen het onderwijs, het vergroten van culturele mobiliteit en erfoegededucatie.

Het intensiveren van cultuur binnen het onderwijs gebeurt door het verder invoeren van kunstmenu's en podiumplannen in het primair onderwijs, het invoeren van cultuurtrajecten en dagen voor cultuur en kunstzinnige vorming in het voortgezet onderwijs en het instellen van een Jongeren Uitbureau Drenthe.

Om de culturele mobiliteit te vergroten ontwikkelt Kunst&Cultuur samen met andere culturele instellingen een concreet plan om de culturele basisvoorzieningen van Drenthe binnen het kunstmenu te kunnen bezoeken. Het doel is dat uiteindelijk alle leerlingen van basisscholen in Drenthe culturele voorzieningen bezoeken.

Met het oog op Erfoegededucatie krijgt de Stichting Drènts Plateau een educatieve medewerker die actief is bij kunstmenu's/cultuurtrajecten.

De doelstelling Cultuurbereik uit het Landelijk actieplan is eveneens van toepassing op jongeren. Het gaat daarbij om het versterken van de samenwerking tussen gezelschappen en podia dan wel het zoeken naar alternatieve podia. Hiervoor worden activiteiten voor en door jongeren georganiseerd, zoals "Cult buzz" van de gemeente Aa en Hunze, "Jeugdprojecten" van de gemeente Coevorden en de "Cultuurdag" van de gemeente Assen.

Onder de doelstelling Cultuurbereik valt ook het verbeteren van de zichtbaarheid van het cultureel vermogen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door toepassing van het Internet.

Allochtonen groepen worden nog onvoldoende bereikt met het Actieprogramma CWZ. Er is daarom een gerichte en intensievere inzet nodig.

Betrokkenen: Kunst&Cultuur Drenthe, Jongeren Uitbureau, scholen voor primair en voortgezet onderwijs, gemeenten, schouwburgen (Tamboer, Ogterop, Muzeval, Kolk), Drents Museum, Herinneringscentrum Westerbork.

Financiering: Totaal € 226.890,— uit Actieprogramma cultuurbereik: OCenW, provincie, gemeenten, onderwijsinstellingen en betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- In het eerste jaar van het project zijn de kunstmenu's ingevoerd op basisscholen in Hoogeveen, Midden-Drenthe en Coevorden. In het schooljaar 2002-2003 wordt hier een vervolg aan gegeven.
Het voortgezet onderwijs in Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen werkt met cultuurtrajecten basisvorming. In de komende schooljaren wordt dit nader uitgewerkt.
- Het project loop door tot en met 2004. Op dat moment zouden zoveel mogelijk scholen in Drenthe cultuureducatie als lesonderdeel moeten bieden. Vanwege de gefaseerde invoering wordt in sommige gemeenten later gestart en kunnen sommige projecten derhalve ook pas na 2004 worden afgerond.

5. De jeugd in Drenthe moet meer bewegen

Een nieuw actiepunt voor 2002 en 2003. Met sporten moet je vroeg beginnen. Onderzoek laat zien dat mensen die op jonge leeftijd sporten, het op latere leeftijd vaak blijven doen. In de nieuwe nota Sport in Drenthe in beweging vormen jongeren daarom een van de vier doelgroepen. Het provinciale instituut *SPORTDrenthe* wil de komende drie jaar diverse sportstimuleringsprojecten voor jongeren starten. Daarnaast ondersteunt de provincie de gemeenten bij het opstellen van het breedtesportbeleid.

In 2002 doet *SPORTDrenthe* een nulmeting. Op basis hiervan kunnen de gewenste resultaten voor de komende drie jaar geformuleerd worden.

Betrokkenen: *SPORTDrenthe*, gemeenten, Ministerie van VWS

Financiering: € 113.000,— provincie; € 113.000,— Ministerie van VWS

Bij de vaststelling van genoemde sportnota is tevens een krediet beschikbaar gesteld voor top-amateursportevenementen. Zien sporten, doet sporten, is de gedachte hierachter. Het gaat om aansprekende evenementen waardoor niet-sporters gestimuleerd worden om zelf in beweging te komen. Jongeren vormen hierbij een van de doelgroepen. In de loop van 2002 komt er een bestedingsvoorstel voor de komende drie jaar.

Betrokkenen: *SPORTDrenthe*, gemeenten

Financiering: € 22.690,— voor de jaren 2002 tot en met 2004. Een nader dekkingvoorstel zal aan PS worden voorgelegd.

6. Vrijtijdsbesteding jonggehandicapten

Ook jongeren met een handicap willen deelnemen aan de maatschappij. Dat is niet altijd eenvoudig.

Jong gehandicapten willen gewoon naar de bioscoop, disco of theater kunnen gaan. Deze reguliere voorzieningen zijn vaak moeilijk toegankelijk. Verder ervaren jongeren met een handicap problemen met beeldvorming.

Met dit actiepunt wil de provincie in beeld krijgen wat jong gehandicapten willen in hun vrije tijd en welke belemmeringen zij ervaren bij het gebruik van reguliere voorzieningen. Daarnaast wil ze een overzicht hebben van de voorzieningen die ook voor gehandicapten toegankelijk zijn. Voor dit actiepunt is eenmalig een bedrag van € 68.067,— beschikbaar gesteld. De uitvoering vindt plaats in 2003.

5. INTERCULTURALISATIE

Beleidsvoornemens

De contourennota "Schaduwen vooruit" noemt als doelstelling van het provinciale beleid voor interculturele ontwikkeling het bevorderen van de participatie en integratie van migranten in de Drentse samenleving en het versterken van het interculturele karakter van de Drentse samenleving. Het provinciale beleid voor interculturele ontwikkeling heeft vier pijlers.

- Interculturalisatie van overheidsorganisaties en maatschappelijke organisaties met name op het terrein van cultuur, welzijn en zorg. Dit betekent dat zij in hun werkwijze, personeelsbeleid en communicatie beter inspelen op de toenemende diversiteit in de samenleving.
- Het toerusten van mensen met de nodige kennis, houding, vaardigheden en netwerken om volwaardig te participeren.
- Het bestrijden van achterstelling en discriminatie.
- Het stimuleren, voeden en faciliteren van wisselwerking, ontmoeting en het politieke en maatschappelijke debat.

Ontwikkelingen en initiatieven in het werkveld van de vier pijlers houden verband met elkaar. Zij kunnen elkaar versterken en aanvullen.

Een belangrijke ontwikkeling in 2002 is de oprichting van het Instituut voor interculturele ontwikkeling (ICO) Scala op 1 maart. Scala is actief betrokken bij een aantal actiepunten op het gebied van interculturalisatie. Daarnaast zal in de tweede helft van 2002 de nodige aandacht uitgaan naar de verdere opbouw van de eigen organisatie en de afstemming met andere organisaties.

Actiepunten

1. Interculturalisatie van instellingen op het terrein van CWZ

Er is onderzoek nodig naar de demografische ontwikkeling van allochtone groepen in Drenthe en de stand van zaken op het gebied van interculturalisatie van CWZ-instellingen in Drenthe. Het onderzoek dient inzicht te geven in demografische gegevens van de diverse allochtone groepen in Drenthe en hun arbeidsmarktparticipatie. Het gaat hierbij om de situatie anno 2002 en de verwachte ontwikkeling in de komende 10 jaar. In het onderzoek komt een vergelijking met de andere 2 noordelijke provincies.

Het tweede onderdeel van het onderzoek moet inzicht geven in de aanpak, ervaringen, resultaten, knelpunten en nieuwe initiatieven van provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties op het gebied van interculturalisatie.

De resultaten en conclusies van het onderzoek vormen een belangrijke basis voor het opzetten en uitvoeren van de andere deelprojecten met name de pilots en het Communicatieplan.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, ICO, gemeenten.

Financiering: € 36.302,-- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidie-regelingen Productgroep CW.

- In de loop van 2002 komt er voor het demografische onderdeel een onderzoeksvoorstel en wordt een begin gemaakt met het uitvoeren van dit onderzoek.

2. Interculturalisatie provincie

Met dit pilotproject wil de provincie een extra stimulans en kwaliteitsimpuls geven aan de uitvoering van haar intern en extern gerichte diversiteitsbeleid. Dit gebeurt onder regie van respectievelijk de Stafgroep Personeel en Organisatie (PO) en de Productgroep CW. Daarmee geeft ze vorm aan haar voorbeeldrol. De provincie streeft hierbij naar samenwerking en uitwisseling met Drentse gemeenten.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, ICO, IPO, Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG), Arbeidsvoorziening Noord-Nederland, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: € 102.100,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

- In samenwerking met de Stafgroepen Communicatie, PO en Bestuurs-, Juridische en Concernzaken wordt een expertmeeting georganiseerd. Doel van deze bijeenkomst is het creëren van draagvlak en het leveren van bouwstenen voor het formuleren van een organisatiebreed actieprogramma.

3. Pilot RTV Drenthe

Het aandeel van allochtonen in de media blijft achter bij dat van autochtonen. Met dit pilotproject heeft RTV Drenthe ingestemd om mee te werken aan een meer evenwichtige vertegenwoordiging van allochtonen op alle niveaus. Daarnaast is de pilot erop gericht om het interculturele imago van RTV Drenthe te versterken. Dit betekent dat RTV Drenthe een herkenbaar en nuttig programma-aanbod heeft voor diverse groepen kijkers en luisteraars. Verder levert RTV Drenthe een constructieve bijdrage aan de vormgeving van de interculturele samenleving. Tot slot is de pilot bedoeld om te komen tot netwerkvorming met andere mediaorganisaties rond het thema interculturalisatie.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, ICO, gemeenten, IPO, Stichting Omroep Allochtonen, ROOS, Arbeidsvoorziening Noord-Nederland, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: € 102.100,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

- In het ambtelijk en bestuurlijk overleg heeft RTV Drenthe toegezegd dat zij gerichte activiteiten op het vlak van interculturalisatie zal ontwikkelen. De omroep legt dit vast in de werkplannen en begrotingen voor 2002 en latere jaren. Afgesproken is dat het ICO Scala RTV Drenthe daarbij gaat ondersteunen. Deze activiteiten zijn in eerste instantie gericht op versterking van de rol van het programmabeleidsbepalende orgaan (PBO) bij interculturalisatie. Met Scala zal overleg plaatsvinden over de gewenste ondersteuning daarbij.

4. Interculturalisatie van de jeugdzorg

De aanzet voor het pilotproject Jeugdzorg Drenthe is al in 2000 gegeven. Tijdens de expertmeeting van 19 september 2000 is een aantal redenen naar voren gekomen waardoor allochtone jongeren en hun verzorgers/opvoeders niet bereikt worden. Er is een plan van aanpak gemaakt om deze knelpunten op te lossen. De volgende drie thema's worden uitgewerkt: Personele problemen en organisatie, Methodiek (praktijk van de hulpverlening), Vraag en aanbod.

Het project wil daarmee tegemoetkomen aan de vraag van allochtone jongeren. Het project draagt bij aan een evenredige vertegenwoordiging van allochtone mannen en vrouwen in het personeelsbestand en het bestuur van Jeugdzorg Drenthe. Verder wil het project het interculturele imago van Jeugdzorg Drenthe versterken. Dit betekent dat de hulp- en dienstverlening van Jeugdzorg Drenthe in de ogen van allochtone jongeren en hun ouders/verzorgers toegankelijk en effectief is. Jeugdzorg Drenthe werkt ook aan het intercultureel imago door in de ogen van diverse maatschappelijke groepen, instellingen en gemeenten een constructieve bijdrage te leveren aan de vormgeving van de interculturele samenleving. Ten slotte beoogt het project te komen tot netwerkvorming rondom het thema Interculturalisatie van jeugdzorg. Mogelijke deelnemers daaraan zijn relevante landelijke en provinciale steunfuncties, IPO, maatschappelijke organisaties etc.

Betrokkenen: Werkmaatschappij Ontwikkeling Jeugdzorg Drenthe, Stichting Jeugdzorg Drenthe, STAMM, c.q. het ICO, VDG, Arbeidsvoorziening Noord-Nederland, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: € 102.100,-- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

- In opdracht van de provincie heeft STAMM een inventarisatie-onderzoek "Interculturalisatie jeugdzorg instellingen" uitgevoerd. Dit onderzoek is inmiddels afgerond. Het ICO is gevraagd om mede op basis van de resultaten van dit onderzoek een pilotproject op te zetten. Er is aantal argumenten om deze pilot samen met gemeenten en instellingen in Zuidwest-Drenthe op te zetten. Dit heeft te maken met een goed lopende (eerdere) samenwerking tussen provincie en gemeenten in deze regio op aanpalende terreinen, te weten: de VWS-pilot Interculturalisatie, het integraal jeugdbeleid van de gemeente Meppel, het project Opvang Marokkaanse jongens en meisjes in Meppel (1998-2000) en het samenwerkingsexperiment van de provincie en Meppel (2001-2002). Tot slot werkt de gemeente Hoogeveen samen met de gemeenten Assen en Midden-Drenthe en de provincie aan het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak van de onderwijsachterstand van Molukse jongeren. Hoogeveen is aangewezen als een landelijke pilotgemeente voor de aanpak van deze problematiek.
- Het Actieprogramma jeugdzorg 2002 besteedt expliciet aandacht aan een oriëntatie op de dienstverlening aan alleenstaande minderjarige asielzoekers. STAMM en de Drentse Federatie voor Maatschappelijk werk zijn hierbij betrokken. In april 2002 is een tussenrapportage aangeboden. Op basis hiervan zullen de vervolgactiviteiten voor 2003 gestalte krijgen. Met name de problematiek rondom de Vreemdelingenwet krijgt hierbij aandacht.

5. VWS pilot interculturalisatie vrijwilligerswerk

Doel van het project is het stimuleren van interculturalisatie bij vrijwilligersorganisaties en organisaties die met vrijwilligers werken. Daarvoor wordt onderzocht of landelijk ontwikkelde methodieken toepasbaar zijn. Ook komt er een adequate ondersteuningsstructuur voor interculturalisatie van het vrijwilligerswerk.

Betrokkenen: Hoogeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden, Vrijwilligersorganisaties in Zuidwest-Drenthe, STAMM, Enova, Steunfuncties minderheden, c.q. het ICO, Stichting Vrijwilligers Management.

Financiering: voor een periode van vier jaar € 181.512,-- budget Ministerie van VWS, overige financiering betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

- De gemeenten Hoogeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden zijn mede-opdrachtgever. In eerste instantie zullen in Hoogeveen en Meppel pilots worden opgezet met organisaties die

onder andere in wijken actief zijn. Het gaat bijvoorbeeld om sport-, buurt- en wijkorganisaties, zelforganisaties van migranten en oudercommissies op scholen. Onderdeel van de pilot is het bedenken van manieren om de participatie in politieke en maatschappelijke besluitvorming van allochtonen te versterken. Ter voorbereiding van de pilots verricht STAMM een inventariserend onderzoek.

6. *Communicatieplan interculturalisatie 2002-2004*

Met het Communicatieplan wil de provincie het draagvlak voor interculturele ontwikkeling en interculturalisatie vergroten. Daarnaast wil de provincie "good practices" benutten in het beleid en de praktijk op het gebied van interculturalisatie. Naast voorlichting, studiebijeenkomsten en publiciteit, zijn de projectactiviteiten gericht op het tot stand brengen van een helpdesk met databank bij het ICO.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, het ICO, gemeenten, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: € 68.067,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidie-regelingen Productgroep CW

- Het Communicatieplan interculturalisatie 2002-2004 vormt een deel van het Meerjarenplan 2002-2004 en het Werkplan 2002 van Scala.

7. *ADB-Plus professionalisering en regionalisering antidiscriminatiebureaus*

Het project ADB-Plus is gericht op het tot stand brengen van een Drenthe-dekkend netwerk van laagdrempelige en effectief en efficiënt functionerende eerstelijnsvoorzieningen voor klachtenbehandeling op het gebied van discriminatie. Een voorwaarde daarvoor is een eenduidig systeem van registratie en monitoring op basis van klachtenmeldingen, voorlichtingsvragen en signalering van incidenten en ontwikkelingen in de samenleving. Het gaat om signalen uit de media, van werkgevers, buurt- en wijkorganisaties en organisaties van potentiële slachtoffers zoals de ombudsvrouw, politie, slachtofferhulp, sociale raadslieden etc.

Provinciale instellingen - met name het ICO - bieden aanvullende en ondersteunende professionaliteit aan de lokale/regionale meldpunten.

De ondersteuning van dit instituut dient zich te richten op continue kwaliteitsverbetering van de klachtenbehandeling, registratie en monitoring. Daarnaast verzorgt het instituut in samenwerking met de regionale/lokale meldpunten en ADB's de activiteiten in het kader van een preventieve en structurele aanpak, met name voorlichting, training, onderzoek en beleidsadvisering. De eerste fase van het project - tot november 2002 - start binnenkort met onderzoek, rondetafelgesprekken, een werkconferentie en Bestuurlijk Overleg. Hiermee wordt gewerkt aan het vertalen van de doelstelling in concrete projectresultaten en het opstellen van een actieprogramma en randvoorwaarden. In oktober 2002 worden op politiek-bestuurlijk niveau afspraken gemaakt over de facilitering, voorwaarden en de inbreng van de provincie, gemeenten en andere relevante partners bij de implementatie van het actieprogramma. In de eerste 2 jaar is er een externe projectleider. STAMM is gevraagd om dit projectleiderschap in deze eerste fase te vervullen. In het derde jaar wordt het projectleiderschap overgedragen aan Scala. STAMM doet in opdracht van de provincie een inventariserend onderzoek.

- Betrokkenen:** het ICO, STAMM, provincie Drenthe, gemeenten Assen, Emmen, Hoogeveen, Meppel
- Financiering:** € 108.907,— van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van de provincie € 27.226,81 uit reguliere budget van Scala, het ICO en € 9.076,60 projectsubsidies.

AFKORTINGENWIJZER

BOKD	Brede Overleggroep Kleine Dorpen
CPC	Community Partnership Consultants
CW	cultuur en welzijn
CWZ	cultuur, welzijn en zorg
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
ICO	Instituut voor interculturele ontwikkeling
IPO	Interprovinciaal Overleg
IVOM	Instituut voor Volksgezondheid en Maatschappelijke Ontwikkeling
LOT	Landelijke Organisatie Thuisverzorgers
NOV	Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk
OVb	Onderwijs Voorrangs Bureau
PABO	Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs
PBc	Provinciale Bibliotheekcentrale
PS	provinciale staten
RPCP	Regionaal Patiënten-/Consumentenplatform
SABD	School Advies en Begeleidingdienst
VDG	Vereniging van Drentse gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

